

การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน

THE DEVELOPMENT OF CRITICAL READING ABILITY IN THAI OF MATHAYOMSUKSA
VI STUDENTS USING METACOGNITIVE STRATEGIES

ศุภิสรา ทองโพธิ์ (Supisara Thongpo)*

ดร. สถาพร ชันโต (Dr. Sathaporn Khanto)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยอย่างมี
วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน และ 2) เพื่อพัฒนา
ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ยุทธศาสตร์
เมตาคอกนิชัน และกำหนดเกณฑ์ให้นักเรียนจำนวน ร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดมีคะแนน
ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม กลุ่มเป้าหมาย
การวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชำสูงพิทยาคม จังหวัดขอนแก่น จำนวน 40 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ ได้แก่ แผนการ
จัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน จำนวน 6 แผน 2) เครื่องมือ
ที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ แบบบันทึกเหตุการณ์ แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ของครู แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน แบบแสดงความคิดเห็น แบบทดสอบ
ย่อยท้ายวงจร 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถ
ด้านการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีวงจรปฏิบัติ
การวิจัย 3 วงจร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยพบว่า

1. แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 โดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน พบว่า การจัดกิจกรรมที่เน้นยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน
และการประเมินผลการเรียนรู้นั้น ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาด้านการอ่านภาษาไทยอย่างมี
วิจารณญาณประกอบด้วย (1) การเลือกบทอ่านที่เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน
(2) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง (3) การใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมอภิปรายและ
แสดงความคิดเห็น (4) การให้ผู้เรียนประเมินความรู้และความคิดของตนเองเกี่ยวกับบทอ่าน

คำสำคัญ: การอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน

Key words: Critical reading ability in Thai, Metacognitive strategies

* นักศึกษานักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2. ผลจากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน พบว่ามีนักเรียนจำนวนร้อยละ 90 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดมีคะแนนความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

ABSTRACT

The objectives of this study were: 1) to study learning management plan of Matayomsuksa 6 Students critical language reading in Thai language by using Metacognition, and 2) to develop Matayomsuksa 6 Students critical reading ability in Thai language by using Metacognition and determining 70% of total number of students with scores of critical reading ability not less than 70% of total scores. The sample were 40 Matayomsuksa 6 Students at Samsung Pitatyakom School, Khon Kaen Province. There were 3 kinds of instrument: 1) the instrument for trying out the practice including six learning management plans of critical reading ability by using Metacognition, 2) the instrument for reflecting performance practice including incident record, behavioral observation form of teachers' learning management plan, learning behavioral observation of students, opinion form, end cycle test, and 3) the instrument for learning management assessment test including the critical reading ability in Thai language. The research design was Action Research with 3 cycles of research practice. The statistic for data analysis included Percentage and Mean.

The research findings found that:

For learning management plan of Matayomsuksa 6 Students critical reading ability of Thai language by using Metacognition, focus on activity management Metacognition strategy, and learning performance assessment. The major factors encouraging students in developing critical reading ability in Thai language included: (1) the selection of reading lesson appropriately with the students' interest, (2) the activity management for students' self-studying, (3) the stimulated question use for students' discussion participation and expression their opinion, and (4) the students evaluated their knowledge and opinion regarding to reading lesson.

For the results from learning management plan of critical reading ability in Thai language by using Metacognition, found that there were 90% of total students showing their reading ability scores in Thai language passing criterion for 70 % of total scores.

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันวิทยาการต่างๆ เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว มนุษย์จึงจำเป็นต้องแสวงหาความรู้เพื่อปรับปรุงตัวเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ วิธีการที่จะติดตามเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวต่างๆ นั้นมีอยู่หลายวิธีด้วยกัน สำหรับวิธีการที่ใช้ได้ดีคือการอ่าน เพราะการอ่านช่วยให้สามารถติดตามความ

เคลื่อนไหวและความเจริญก้าวหน้าของโลก ทั้งยังช่วยให้ผู้อ่านได้พัฒนาสติปัญญาและเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ ดังที่ จวีลักษณะ บัญยะกาญจน (2547 อ้างถึงใน ปรางทอง แก้วเหล่ายง , 2548) กล่าวว่า “การอ่านทำให้ได้ข้อมูลข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริงเพื่อนำไปประมวลให้เกิดภูมิปัญญา (Knowledge) และอัจฉริยภาพ (Intelligence) ส่วนตน รวมทั้งได้นำข้อมูลที่ได้สนับสนุนความเชื่อของตนเอง รวมถึงการพิสูจน์ยืนยันความถูกต้องในเรื่องที่ตนสนใจ” ซึ่งสอดคล้องกับ สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2530 อ้างถึงใน สุชาติ วรรณขาว, 2549) กล่าวว่าทักษะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญมากที่สุดและจำเป็นต้องใช้มากกว่าทักษะอื่นๆยิ่งในระดับการเรียนสูงมากขึ้นเท่าใด ความต้องการทักษะการอ่านที่มีประสิทธิภาพก็เพิ่มมากขึ้น ซึ่งคนในสังคมไทยไม่น้อยสรุปประเด็นเรื่องต่างๆ ผิดไปจากความเป็นจริง สร้างข้อสรุปที่สับสนและไม่สมเหตุสมผลซึ่งแสดงให้เห็นว่าคน ในสังคม ไม่ได้รับการฝึกฝนในการจับประเด็น ขาดความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นเหตุให้เกิดการใช้เหตุผลผิด ไม่สามารถตีความวินิจฉัยเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผลครบถ้วนตามที่ควรเป็น (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2546) การอ่านอย่างมีวิจารณญาณช่วยพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ ความจริง เพื่อให้ได้ความรู้ที่ถูกต้องโดยอาศัยการแปลความตีความหมายข้อมูลและลงข้อสรุปอย่างมีเหตุผล ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ (สุชาติ วรรณขาว, 2549) ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาเทคนิคและวิธีการในการนำมาพัฒนาการอ่านและการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน (metacognitive strategy) จะช่วยให้ผู้เรียนมีความคิดอย่างมีเหตุผลและสามารถควบคุมการเรียนรู้ของตนเองได้ ซึ่งในปัจจุบันนักการศึกษาด้านการอ่าน ต่างก็ให้ความสนใจในการพัฒนาวิธีการสอนอ่านที่เน้นให้ผู้เรียนใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันในการอ่าน เพราะยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน หมายถึง วิธีการหรือขั้นตอนที่จะทำให้การเรียนรู้บรรลุผลตามเป้าหมายของการเรียนโดยมีการดำเนินการตามขั้นตอนของการควบคุมกระบวนการการเรียนรู้ในการอ่านซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการอ่าน การกำกับตรวจสอบการอ่าน และการประเมินผลการอ่าน

งานวิจัยการใช้เมตาคอกนิชันและการให้แรงกระตุ้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไรกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มุ่งพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนโดยวิธีสอนแบบตรงเป็นเวลา 6 สัปดาห์ เพื่อพัฒนาทักษะการใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในการใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันสูงขึ้น คณะกรรมการอ่านและการเขียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า นักศึกษาระดับอุดมศึกษาสามารถมีพัฒนาการด้านยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันสูงขึ้นหลังการฝึก (Oxford, 1990; Oo malley, 1990; El - Hindi, 1993 อ้างถึงใน สุชาติ วรรณขาว, 2549)

จันทรา จรพงษ์ (2543) และ อารีรัตน์ สืบถิ่น (2535) พบว่า ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน ช่วยให้นักเรียนได้เกิดความตระหนักในความคิดและการเรียนรู้ของตนเองในการวางแผน ตรวจสอบและประเมินผล อันเป็นผลให้ นักเรียนสามารถควบคุมกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการอ่านของตนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ วรรณขาว (2549) และ สุเทียบ ละอองทอง (2545) พบว่า ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่า ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันมีความสำคัญสำหรับผู้อ่านทุกคน เพราะจะช่วยให้ผู้อ่านสามารถแก้ปัญหาด้านการอ่านได้ด้วยตนเอง และจะนำมาซึ่งการสามารถคิดวิเคราะห์ วิจัย เช่น

เดียวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 22 ซึ่งได้กำหนดแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาไทยโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในด้านต่างๆ การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและศักยภาพ

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึง เห็นว่าการทำวิจัยใน ครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพราะนอกจากจะสามารถพัฒนาการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันแล้ว ผู้วิจัยเชื่อว่าผลจากการวิจัยครั้งนี้ยังสามารถทำให้การศึกษาวิชาต่างๆ ของนักเรียนมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย โดยเฉพาะพัฒนาตน ให้เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน และเป็นเยาวชนที่สามารถจะแยกแยะข้อมูลข่าวสารได้ดีในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน

2.2 เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน ให้มีนักเรียนร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ด้านบุคคล ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนชำสูงพิทยาคม กิ่งอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 40 คน

3.2 ด้านเทคนิคการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน ประเภทประสบการณ์เมตาคอกนิชันประกอบด้วย การวางแผนก่อนอ่าน (planning) การกำกับตรวจสอบการอ่าน (monitoring) และการประเมินการอ่าน (evaluation)

3.3 ด้านเนื้อหา ได้แก่ เนื้อหานำมาจากหนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต นิตยสารและวารสาร มีทั้งบทความ ข่าว กวีนิพนธ์

3.4 ด้านสถานที่ ได้แก่ โรงเรียนชำสูงพิทยาคม กิ่งอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

3.5 ด้านระยะเวลาในการวิจัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนชำสูงพิทยาคม กิ่งอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 40 คน

4.2 ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือ การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน

2. ตัวแปรตาม คือ ความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ

4.3 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ใช้รูปแบบ The One Group Posttest Design โดยการนำหลักการและขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart (อ้างถึงใน ยาใจ พงษ์บริบูรณ์, 2538) มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน จำนวน 6 แผน ใช้เวลาสอน 18 ชั่วโมง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ แบบบันทึกเหตุการณ์ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการจัดการสอนของครู และการเรียนของนักเรียน แบบแสดงความคิดเห็นของนักเรียน แบบทดสอบท้ายวงจร

3. เครื่องมือที่ใช้ประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อซึ่งมีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.2-0.76 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.27-0.7 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.78

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ติดต่อประสานงานกับโรงเรียนชำสูงพิทยาคม ที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ปฐมนิเทศนักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัยทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน เมื่อเสร็จสิ้นการสอน ให้กลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากแบบบันทึกเหตุการณ์ แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบแสดงความคิดเห็นและแบบทดสอบท้ายวงจร นำข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นความเรียง เพื่อวิเคราะห์สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นว่า มีข้อบกพร่อง มีปัญหาอุปสรรค เกิดขึ้นหรือไม่อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาหาวิธีการที่จะปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ข้อมูลจากแบบทดสอบวัด ความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยนำคะแนนมาหาค่าร้อยละ เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด คือ มีจำนวนนักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

5. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน จากผลการทดสอบท้ายวงจรสรุปได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนเพิ่มขึ้นตามลำดับ สำหรับจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ก็เพิ่มขึ้นตามลำดับเช่นกัน ส่วนจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ทั้ง 3 วงจรมีจำนวนนักเรียนไม่ถึงร้อยละ 70 ที่ผ่านเกณฑ์ สาเหตุที่มีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดเมื่ออ่านแบบแสดงความคิดเห็นของนักเรียนแล้วปรากฏว่า บทอ่านที่ใช้บางบทยาวเกินไป เนื้อหาบางบทอ่านก็ยากเกินไป เวลาที่ให้ในการอ่านน้อยและความรู้เดิมจากเรื่องที่อ่านของนักเรียนมีไม่เพียงพอ นอกจากนี้ จากการสะท้อนผลการปฏิบัติของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย พบว่า ในขั้นการวางแผนการอ่าน นักเรียนขาดการวางแผน โดยขาดการตั้งจุดประสงค์การอ่าน เมื่อผู้วิจัยแจกบทอ่านนักเรียนอ่านโดยขาดวัตถุประสงค์ของการอ่านดังนั้นเมื่ออ่านจบก็ไม่สามารถบอกได้ว่าตนเองต้องการทราบอะไรจากบทอ่านขั้นนี้จะพบมากในนักเรียนส่วนใหญ่ ส่วนขั้นระหว่างการอ่าน จะไม่ค่อยพบปัญหาเท่าไร เนื่องจากผู้วิจัยคอยให้คำแนะนำตลอดเวลา จะมีปัญหามากที่สุดก็คือขั้น ประเมินผลการอ่าน นักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดทักษะการสรุปเนื้อหาที่สำคัญ และขาดการนำยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันไปใช้ในการอ่าน เนื่องจากเวลาในการอ่านจำกัด แต่ยังมีกิจกรรมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ได้จากการอ่านบทอ่านซึ่งกันและกันทำให้นักเรียนบางคนที่ยังไม่สามารถสรุปได้รับความกระจ่างในบทอ่านจากกิจกรรมนี้มากขึ้น

2. ผลการทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ พบว่านักเรียนจำนวนร้อยละ 90 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณผ่านเกณฑ์ที่กำหนดคือ ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

การวิจัยครั้งนี้ได้ข้อค้นพบซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเริ่มจากความเข้าใจในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับเบื้องต้นเพื่อให้เป็นพื้นฐานการอ่านในระดับวิเคราะห์วิจารณ์ ซึ่งเป็นความเข้าใจระดับสูงของการอ่าน ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้จะมีขั้นตอนการสอนเหมือนกันทุกแผน ผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทันที แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามผลการเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้งนอกจากนี้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นกำหนดเนื้อหาที่เป็นความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ 6 ด้าน มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้พัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะความสามารถในการอ่านดังกล่าวต่างก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้งสิ้น ความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ

2. ร้อยละ 90 ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนความสามารถด้านการอ่านภาษาไทย อย่างมีวิจารณญาณผ่านเกณฑ์ที่กำหนดคือ ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (สุเทียบ ละอองทอง 2545; สุชาติ วรรณขาว 2549 และ ธิดารัตน์ สมานพันธ์ 2549) พบว่า ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันส่งผลต่อการพัฒนาการอ่านของผู้เรียนให้สูงขึ้น เนื่องจาก ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันจะประกอบด้วยยุทธศาสตร์ย่อย 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การวางแผนการอ่าน ยุทธศาสตร์การตรวจสอบการอ่านและยุทธศาสตร์การประเมินผลการอ่าน ผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝนในแต่ละยุทธศาสตร์อย่างเป็นขั้นตอน โดยเฉพาะขั้นตอนสุดท้ายยุทธศาสตร์การประเมินผลการอ่านผู้เรียนจะทราบความก้าวหน้าของตนเองได้ทันทีหลังเรียนยุทธศาสตร์นี้ดังนั้นผู้เรียนจึงเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1) ผู้สอนควรใช้บทอ่านที่หลากหลาย โดยเฉพาะบทอ่านที่ตรงกับความสนใจของผู้เรียน เนื้อหาทันสมัยเป็นปัจจุบัน มีประเด็นปัญหาที่เชื่อมโยงให้ผู้เรียนทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ที่จะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมต่อการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2) การคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้าก่อนการอ่านนั้นผู้สอนไม่ควรชี้แนะคำตอบจนเกินไป เนื่องจากจะทำให้ผู้เรียนรู้คำตอบหรือรู้แนวคำตอบทำให้สนใจเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคำตอบเท่านั้น ทำให้ละเลยข้อมูลอื่น

3) ขึ้นก่อนการสอนผู้สอนควรเน้นให้ผู้เรียนฝึกสร้างคำถามทั้งการพูดและการเขียนเนื่องจากคำถามจะนำไปสู่ความสงสัย ใคร่รู้ ทำให้เกิดความคิดในการค้นหาคำตอบอีกทั้งเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้เรียนจากการเป็นผู้รับความรู้มาเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาผลการฝึกการใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชันที่เน้นความสามารถด้านทักษะการฟัง การพูด และการเขียนสาระภาษาไทยต่อไป

7. เอกสารอ้างอิง

กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). การสังเคราะห์รูปแบบ การพัฒนา

ศักยภาพของเด็กไทยด้านทักษะการคิด. เอกสารประกอบโครงการ ศักยภาพของเด็กไทย. กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). การคิดเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพฯ ฯ: ชัคเชสมิเดีย.

จันทร์หา จรพงษ์. (2543). ผลของการฝึกควบคุมกระบวนการอ่านโดยการแลกเปลี่ยนบทบาทที่มีต่อความสามารถในการอ่านเข้าใจความของนักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 1 ที่ด้อยความสามารถในการอ่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน. (2523). การอ่านและพิจารณาหนังสือ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย.
- ธิดารัตน์ สมานพันธ์. (2549). ผลของการใช้รูปแบบการสอนที่เน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ต่อการพัฒนาความสามารถในการภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนบัณฑิตวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2528). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุริยสาส์น.
- ปรางทอง แก้วเหล่ายุง. (2548). การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อสร้างความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2). วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไพศาล สุวรรณน้อย, & สมพงษ์ พันธุ์รัตน์. (2544). คู่มือ IAP โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์แบบทดสอบ (Item Analysis Program). ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (เอกสารอัดสำเนา).
- ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. (2538). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 3(20), 10-20.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2536). การเปรียบเทียบประสิทธิผลของรูปแบบการฝึกยุทธ ศาสตร์เมตาคognition ในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแบบ โดยตรงกับแบบสอดแทรกใน เนื้อหาการสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาติ วรรณขาว. (2549). การใช้ยุทธศาสตร์เมตาคognition ในการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2544). การใช้กลวิธีอ่านเพื่อการนำไปใช้สำหรับนักเรียน. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 16(2), 45-54.
- สุเทียบ ละอองทอง. (2545). การการพัฒนาแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคognition สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อารีรักษ์ สืบถิน. (2535). ความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักในเมตาคognition กับความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยและภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Anderson, J.R. (1983) . *The architecture of cognition*. Cambridge, M.A.: Harvard University Press.
- Dan Kurland's. (2003) . *Critical Reading V. Critical Thinking*. Retrieved August 8, 2003, from http://Retrieved March 16, 2004, from w. critical-reading.com / critical _ reading _ thinking.htm.
- Ferguson , Jean C. (2001). Effects of metacognitive strategy instruction on sixth grade students' content reading comprehension [Abstract]. Doctoral Dissertation, Boston University. In *Dissertation Abstracts International*. p.115A.
- Flavell, J. H. (1979). Metacognitive and cognitive monitoring. *A new area psychological inquiry of American Psychologist*, **34**, 906-911.
- _____. (1987). Metacognition and motivation as effective determinants of learning and understanding. In F. Weinert and R. Kluwe (Eds.) *Metacognition, motivation, and understanding*. (pp.21-29). Hillsdale,N.J.: Erlbaum.
- Garner, R. (1987). *Metacognition and reading comprehension*. Norwood, NJ: Ablex Publishing Corporation.